

Why were the Jews so easily swayed by the spies from continuing on to Israel, to the point that they were willing to stone Joshua and Caleb for disagreeing?

Bamidbar 14:11-12

ויאמר ה' אל משה

עד אנה ינאצני העם הזה

ועד אנה לא יאמינו בי

בכל האתות אשר עשיתי בקרבו

אכנו בדבר

ואורשנו

ואעשה אתך לגוי גדול ועצום ממנו

Hashem said to Mosheh:

How far will this nation anger me

and how far will they not believe in me

despite all the signs I have done in their midst

I will smite them with plague

and I will cut them off

and I will make you into a nation greater and stronger than they

Or Hachayyim notes that there are two descriptions of the behavior that kebeyakhol frustrates G-d here – “angering” and “failure to believe” – and two terms for punishment as well. He concludes that there were two very different groups of sinners. One “failed to believe”, in other words were afraid that continuing on would lead to their destruction. The second “angered G-d”, that is they knew that He could protect them and deliberately rejected His plan anyway.

G-d asks Mosheh what it would take to convince the first group – has he not performed spectacular miracles for them? Perhaps the Jews correctly understood that the age of

supernatural intervention would end when they entered Israel, and so all G-d's miracles seemed to them a bait-and-switch. More deeply – miracles generally fail to create a sense of security, as healthy, sane cultures “do not rely on miracles”.

As for the second group – I suggest, in the manner of Aviva Zornberg, that the Jews knew that they had been coerced at Sinai. It's not clear that they realized in advance that the Exodus would lead them into a massive set of commitments, but once in the desert, sustained only by supernatural food, the offer to covenant was one they could not refuse, whether or not a mountain floated threateningly above them. They further knew that entry into Israel would fulfill G-d's unconditional prior commitments, so that once in Israel they would have the obligations of the covenant without a compensatory relief from the stresses of ordinary economic life. So they had a counternarrative to Mosheh's, one in which they were free to do as they pleased, that was waiting for an opportunity to emerge.

G-d has no answer that can compel them; all He can do is perform more miracles. Accordingly. He suggests wiping them all out and restarting from Mosheh. In the end, Mosheh successfully argues against this, but G-d does insist that the current generation will not reach Israel. In other words, Mosheh persuades G-d that the people's failures are cultural rather than genetic. For the next generation, life within Torah would be natural, rather than an artificial imposition. It would not be distracting or energy-intensive, and so the Jews would find themselves looking forward to the transition to mundane life.

Like all religious panaceas, this one at best achieves partial success. The next generation reprises some parental sins, and their complaints about water – after G-d had sustained them in the desert for 40 years! – lead to Mosheh's involuntary retirement. But they do enter Israel. It is worth reflecting on G-d's preference for the second generation. They did not see the Plagues, or the Reed Sea split – they did not stand at Sinai – and yet He prefers them. Perhaps there is a sense in which overwhelming spiritual experiences lead to a certain form of inauthenticity, in which those parts of one's personality that are uncomfortable with Torah commitments are suppressed rather than integrated, so that they emerge virulently at times of great stress. Both the virtues and the vices of the conventionally religious are less interesting, but perhaps even G-d – despite His creation of humanity – does not always prefer the experience of interesting times.

Shabbat shalom

Aryeh Klapper

אונקלוס במדבר פרק יד פסוק יא

ואמר ה' למשה:

עד אימתי יהון מרגזין קדמי עמא הדין

ועד אימתי לא יהימנון במימרי

בכל אתיא דעבדית ביניהון

אמחינון במותא

ואשיצינון

ואעביד יתך לעם רב ותקיף מנהון:

תרגום יונתן במדבר פרק יד פסוק יא

ואמר ה' למשה:

עד אימתי יהון מרגזין קדמי עמא הדין

ועד אימתי לא יהימנון במימרי לכל אתוואתא דעבדית ביניהון:

אמחי יתהון במחתא דמותא

ואישצי יתהון

ואמני יתך לעם רב ותקיף מנהון

רש"י במדבר פרק יד פסוק יא

עד אנה - עד היכן:

ינאצני - ירגזוני:

בכל האתות - בשביל כל הנסים שעשיתי להם היה להם להאמין שהיכולת בידי לקיים הבטחתי:

ואורשנו - לשון תרוכין.

ואם תאמר: מה אעשה לשבועת אבות?!

ואעשה אתך שאתה מזרעם לגוי גדול.

אבן עזרא במדבר פרק יד פסוק יא

ינאצני - כמו יכעסוני, ורבים חביריו.

וטעם בקרבו לשון יחיד - שהיו בתחלה לב אחד לטוב:

ר' חיים פלטיאל במדבר פרק יד פסוק יא

עד אנה ינאצוני לשון רבים, ובסוף הפסוק אומר אשר עשיתי בקרבו לשון יחיד - אלא בתחילה היה להם

לב אחד לשמים ועכשיו קלקלו.

רבינו בחיי במדבר פרק יד פסוק יא

בכל האותות אשר עשיתי בקרבו. לא אמר "בקרבתכם" אלא "בקרבו" בלשון יחיד, וע"ד הפשט - בעת שהיו לב אחד לאביהם שבשמים. וע"ד המדרש: "בקרבו", שלא היו צריכין להפנות, כדאמרינן: (ויקרא א, יג) "והקרב והכרעים", ודרשו במסכת יומא: (עה ב) מן שהיו ישראל אוכלין במדבר היה נבלע באברים, הא מה אני מקיים: (דברים כג, יד) "ויתד תהיה לך על אזנך"? בדברים שתגרי אומות העולם מוכרין להם. ועוד יש מי שאומר שם לאחר שסרחו, שהרי אפילו דברים שתגרי אומות העולם מוכרין להם מן היה מפיגן אלא לאחר שסרחו, ואמר להם הקדוש ברוך הוא: אני אמרתי תהיו לפני כמלאכי השרת ועכשו אני מטריחכם שתצאו חוץ למחנה שלש פרסאות, דכתיב: (במדבר לג, מט) "ויחנו על הירדן מבית הישימות", ואמר רבה בר בר חנה לדידי חזי לי ההוא דוכתא והוי תלתא פרסי.

ספורנו במדבר פרק יד פסוק יא-יב

עד אנה ינאצוני - עד איזה גבול מהבזוי אסבול שיבזוני:
ועד אנה לא יאמינו בי - עד איזה גבול מהפלאות אעשה קודם שיבטחו בי וישענו על דברי: אכנו בדבר - כענין וגם יד ה' היתה בם להמם מקרב המחנה עד תמם (דברים ב, טו): ואורישו - אעשה שיעזבו לאחרים חילם וירשום כענין המתים יורשים את החיים (בבא בתרא פרק יש נוחלין) שהיה בחלוקת הארץ.
ובזה קיים מה שנדר ליוצאי מצרים באומרו ונתתי אותה לכם מורשה (שמות ו, ח):

אור החיים במדבר פרק יד פסוק יא

ויאמר ה' וגו' - המאמר כאן בא למנוע משה מלהתפלל על ישראל, כדרך שאמר לו במעשה העגל (שמות לב) הניחה לי, כמו כן במעשה זה הקדים לומר אליו ענין האמור בסמוך כדי שימנע מלהתפלל עליהם, ולזה לא אמר לאמר: ועד אנה ינאצוני וגו'. ועד אנה לא יאמינו וגו' - . . .
עוד לצד שהיו בישראל כת אחת מנאצים שהרשיעו ופקרו, ומה גם לדבריהם ז"ל שאמרו (סוטה לה א) בפסוק לרגום אותם באבנים וכבוד ה' וגו' שהיו זורקים אבנים גם כנגד מעלה, וכנגדם אמר ינאצוני, וכת אחת מתפחדים מהעמים וכנגדם אמר לא יאמינו, וכנגד ב' בחינות אמר אכנו בדבר ואורישו, כנגד שלא האמינו אמר אכנו בדבר, ונתכוון לגמור כנגד המנאצים ואורישו פירוש מעולם הבא . . .

חזקוני במדבר פרק יד פסוק יב

אכנו בדבר ואורישו שלא יתחלל שמי למסרם ביד אויב

מלבי"ם במדבר פרק יד פסוק יא - יב

. . . כבעל הגן שרואה שנשחת הגן כולו ויעש באושים ואין תקוה לתקנו עוד ומצא בו נטע אחד טוב שאז ישחית את כל הגן כדי להצמיח הגן שנית מן הנטע ההוא שיש ממנו תקוה:

פנים יפות במדבר פרק יד פסוק יא-יב

עד אנה ינאצוני העם הזה וגו' –

לפי פשוטו י"ל שכבר היו נזופים למקום משעת עשיית העגל

כדכתיב [שמות לב, לד] וביום פקדי וגו',

לכך כתיב ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו, ולא הזכיר יהושע, מפני שיהושע לא היה בשעת עשיית העגל ולא היה עליו ניאוך כלל

...

בכל האותות אשר עשיתי בקרבו –

יש לפרש לפי שאמרו בהגדה "ובאותות" - זה המטה, שנאמר "ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האותות",

והנה אחז"ל שהאותות שנהפך המטה לנחש וידו מצורעת, שציוה הש"י לעשות אותות לעיני העם שנאמר [שמות ד, ח] "והיה אם לא יאמינו לך ולא ישמעו לקול האות הראשון וגו'", ואחז"ל [רש"י שם] שהוא סימן לעונש לשון הרע כמו שהארכנו בזה בפ' שמות, וכיון שהמרגלים הוציאו לשון הרע והם קיבלו מהם, לכך אמר בכל האותות אשר עשיתי בקרבו:

אכנו בדבר ואוריחנו –

פירש"י כתרגומו תרוכין

ולפי פשוטו:

לפי שאחז"ל בסוף פ"ק דקידושין [מ ב] "בשוב צדיק מצדקתו כל צדקותיו לא תזכרנה וגו'" - בתוהה על הראשונות, וכיון (שם) [שהם] נתחרטו על קבלת התורה, ואמרו "נשוב מצרימה" - דהיינו לשוב לטומאות מצרים, ע"כ עברו צדקתם כיון שעדיין לא עשו תשובה, ע"כ יצדק לומר אוריחנו לשון תרוכין על חלקם לעולם הבא,

ולפי התרגום שלפנינו "ואשיצינו" נראה דהא דכתיב ואוריחנו שהוא לשון תרוכין הוא שימותו בדבר שהוא מיתה חטופה, כמו שמצינו בפ' לשון זה כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה [שמות יב, לט] וענינו:

שלא היה צריך להמיתם בדבר אלא שימנע מהם ירידת המן ויהיו מתים ברעב,

כדכתיב [שם טז, ג] כי הוצאתם אותנו אל המדבר הזה להמית את כל הקהל הזה ברעב,

אלא שהיה חס המקום עליהם שמיתת הרעב קשה ממיתת הדבר,

כדכתיב [איכה ד, ט] טובים היו חללי חרב מחללי רעב,

וז"ש [שם ה, ח - ט] בנפשינו נביא לחמינו מפני חרב המדבר עורנו כתנור נכמרו וגו', ענינו שהיו

מסכנים את עצמם בחרב המדבר להביא לחמם, מפני שהרעב קשה יותר שעורנו כתנור וגו'.

ולולי דברי התרגום יש לפרש ואוריחנו שהוא לשון ירושה, והיינו דאף שהבטיח הקדוש ברוך הוא להם ירושת א"י לא ישנה דבריו ח"ו,

וכמ"ש בפ' [ישעיהו נא, יב] אנכי אנכי הוא מנחמכם מי את ותראי מאנוש ימות, שאף אותם שמתו

בגלות יראו בנחמות ציון שיגולגלו הנשמות בהם, דאף שהגופים מתים בגלות מ"מ כיון שהנשמות

יהיו נגאלין ע"כ אנכי מנחמכם,

וזה שאמר הש"י שאף שימית אותם בדבר אינו אלא הכאה, כי הנשמה יהיה בירושת א"י שיגולגלו כולם בזרעך, וכיון שזרעך יכנסו לא"י הרי הם בעצמם נכנסין, וז"ש ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו, פירוש

ממנו מנשמתם שיגולגלו בזרעם: